

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՌԱՄՍԵԱՅ 100 ԳՐԾ.

“TACHINK”
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

100 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԲ

ՕՐԱԹԵԲԹ

«طاشينك» ارمنيجه يومی سياسي غزته
صاحب امتياز: هراوند ماموريان - ازمير

Բաժանորդագրություններ կ'ովան
ամեն ամսոյ 1 րոն 45 րոն

Չհրապարակուած մուտքերն
ես չեն արուիւր

ՏԵՕԲԷՆ - ԵՄԲԱՍԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

100 ՓԱՐԱ

ՓՐԱՆՍԱ ՎԵՐԱԿԵՆԴԱՆԱՑԱԾ

Ֆրանսա կ'ապրի: Ֆրանսա կ'վե-
րածնի: Փառառուն և ութ տարիներէ
ի վեր իր բարոյական ստրկու-
թեան կապանքները կ'թոթափէ և
վերջապէս կ'սկսի ազատ շունչ առնել:
Կամպէթաի, Ժիւլ Ֆաւորի, Թիէոֆի
և կարգ մը հայրենասէրներու հոգինե-
րը կ'հրճուն և այժմ այլևս կրնան
անոնք հանգիստ ննջիլ իրենց անմահի
յանխանական քունը: Նաքսէօս Լեֆեբլի
անմահ հեղինակը՝ Վիգթոր Զիւկո,
կ'արարի իր փառապանծ գերեզմանին
մէջ և հայրենեաց համար մարտիրո-
սացած իր հայրենակիցներուն հետ
կ'ողջագուրուի, անոնց ձախտին վրայ
գետեղելով փառապանքներ: . . .

Այո՛, Ֆրանսա կ'ապրի, որովհետեւ
սպրկու արժանի ազգ մըն է: Ֆրանս-
ա պէտք էր որ ապրէր, որովհետեւ
ստանց անոր՝ մարդկային ազգը, գեռ-
ևս բռնակալութեան արհաւիրքով պա-
շարուած, յաջորդած չափաւր ըլլար սո-
ցիալ աշխարհի զօրեղ զինքը և
բէկ կ'յառնուէր զինք չընտանալի հիւ-
սիսի Հոնքը:

Հանրոյ մարդկութիւնը և մանա-
նանց եւրոպա՝ այսօր Ֆրանսայի
կ'ապրարի իր անցեալ և ներկայ ազա-
տութիւնը: Ֆրանսա դուռ արդարու-
թեան, հաւատարմութեան, պատու-
թեան աշխարհի սկզբունքներն, որոնցմէ
սարսափ կ'զգային բռնակալութեան
լուծին սակ հեծեծող ժողովուրդներու
միապետները, իրենց պահերուն ստա-
նին զգացին և տեղի տուին մասամբ
1789 ի սկզբունքներուն: Ծռնչ տուին
ստաւապող ժողովուրդները, սակայն
այդ բաւարար չէր, սակայն այդքանը
չէր կրնար գոհացնիլ ազատութեան
ծարուի ժողովուրդներու պապակը:
Մեծ յեղաշրջում մը պէտք էր գար,
մեծ յեղափոխութիւն մը պէտք էր
գար, որպէս զի աւելի, սրբէր այդ
խեղանքները:

Եօթնասունի աղէտէն ետք, սահ-
մաւոր ընկճումի մը ենթարկուեցան
ազատութեան համար ուղի իրեն ու-
խտող ժողովուրդները, լուսնին, կեղ-
ծեցին, համբերատար մարտիրոսու-
թեամբ մը կրեցին զլծանքներու ծան-
րաբեռնեալ լուծը և սպասեցին տկա-
ւիւն, յառկալ իրենց տկարկը գէպի
սրբաւորաբ, այն մեծ ու աշխիւ ազ-
գին, այն վեհանձն ու մարգարէ Ֆր-
անսային, որ վառարանն է առողջ
սկզբունքներու, յանդուգն ձեռնարկու-
թիւններու և ժողովուրդներու ազատու-
գրութեան ախոյեանը:

Արիւն կը հոսէր Ֆրանսայի սրտէն,
ստեղծեցի հանգարտութեան և շինովի
անդրադարձեալ մը տակ, կատաղու-
թեան արցունքներ կ'թափէր լուին ու
մէկուսի Անարքանքի, արհամարհան-
քի, սպառնալիքի թունալից ու խաչ-
թող խթաններուն տակ, ըմբոստացու-
մի նշոյլն իսկ աներեւոյթացնել կ'շա-
նար, սպասելով գերմարդկային համ-
բերատարութեամբ մը, երբ վերջապէս
կ'հնչէր այդ ուրախալի երջանիկ բա-
պէն, որ ոչ միայն իրն էր այլ հանրոյ
հեծեծող մարդկային ցեղերուն, եփրա-

տի ափունքէն մինչև Դանուբ, Տի-
էրեքէն մինչև Ազրիական: . . .

Վեհօրէն զլուս կ'ընթացնէր Ֆր-
անսա, առիւծը զլծաղործուած էր,
արդարութեամբ՝ իր հարկը կ'առնա-
նէր, հաւատարմութեան իր գաւառները
կ'ոգեկոչէր, ազատութիւնը՝ արեւան
վրէժ խնդրի տուրքը տալ կ'հարկադրէր:
Բոլորեցան, Հունգարացին, Ֆին-
լանդացին, Հայը, Յոյն ու Հրեան, Լի-
բանան ու Արաբիա գէպի Ֆրանսա
կ'դարձնէին իրենց տկնապալի տկնապա-
նէրը և ծնրապիւր, բաղկատարած Աս-
տուծոյ վրէժ խնդրութեան կ'ապարի-
նէին, ազատութեան յաղթանակին
վերջնական փառապանքին արժանա-
նալու համար:

Միմիայն կոյրերն, այլապէս առ-
նին, արիւնով ուռնաւորու, մարդ-
կային մտով անանկու դարաւոր բար-
բարները չկրնան տեղալ ծագող ա-
զատութեան արշաւը: Եւ այժմ բեկ-
րեկումները գէտ առ գէտ գիտելու,
չլացան զգլխեցան, արեւցան և ի ծնէ
արդէն կարճատեւ ու կոյր, հետեւցան
այն չափովն վրայ, որ բնական օ-
րէնքով պիտի տառնարդէր զիրենք
իրենց ձախտադրականութեանը:

Ֆրանսա՝ ազատութեան մարմա-
ցումը, Անգլիա՝ արդարութեան ախոյ-
եան, Ամերիկա՝ հաւատարմութեան
ոսկորներն, իրենց գաւառներու արիւ-
նով կ'ստղծէին քաղաքակրթութեան
գէտ մեղանշող բռնակալներու վերջին
պատուարները և յաղթանակի փառ-
ապանծ գրօլը կը մխրձէին անոր սե-
ւեթոյր արտին ծաղկերուն մէջ:

Հոկտեմբերի 10-ին, կ'զգեանէր,
բարբարոսութեանը կ'զգեանէր գէպի
խորհարարաւ, և ազատութեան սիրա-
տենքի զրօշը վերադառնաւ ու վեհա-
պանծ կ'ընթացնէր լուսաշող հորի-
զոնէն վեր:

Ֆրանսա՝ իր կապանքները մէկզի
բրած արտասուածք ու ժպտողմ
կ'հռչակէր իր կորուստած գաւառ փառ-
քը և ներկայ ու ապագայ սերունդնե-
րու աւետիլը կուտար ազատութեան
հաւատարմութեան, արդարութեան: . . .

Գլխամաս, այդ ծերունին կուլայ
խորհրդարանին հանդիսաւոր բեմէն,
երբ ազատութեան յաղթանակին աւե-
տիւր կ'հաղորդէ:

Այդ աւետիւր, մեծ գլխամաս, քու
գաւառներուդ արեւնովը շահեցար, քու
հոգեհատը Ֆրանսայի ոյժովն ու բա-
րոյական կորովովը վերատաքար, քու
անյողողող կամքիդ շնորհիւ գտար ծո-
ցէդ խլուած Ալքան ու Լօրէն, բայց
մի՛ կարծիք թէ՛ ինչպէս քու զժրաջ
օրերուդ՝ մշտակից, աշխատել երջանիկ
վարկեանքներուդ՝ անոնց մասնակից
հոգիներ չունիս, այդ հոգիներն Հայու
հոգիներն են, զորս այնքան սիրած ու
պաշտարանած ևս և որոց արտերուն մէջ
կ'կաթկթին շիթ առ շիթ քու ուրա-
խութեան արցունքի արձաթագած կալ-
լանները: . . .

Հ. Մ.

ՍԵՒ ՕՐԵՐԷՆ ՎԱԽԵՐԱԿԱՆ ԷՋ ՄԸ

ԻՆՉՊԷՍ ԱՔՍՈՐՈՒԵՑԱՆ
ԻԶՄԻՐԻ ՀԱՅԵՐԸ

Միմիայն ծանրացած էր: Սար-
տաղիցի շունչներ չընէին կ'ընէին
տկնալէ տկնալ: Հայերը կ'աքսորնե-
հայերը կը ջարդեն: Այս շունչները
իրողութիւն ըլլալ սկսած էին, Իզմիր-
ցիք տեղեկութիւն տուած էին որ Պո-
լիսէն մատաւարականներ խումը խումը
կ'աքսորուին: Անտառլիս բոլոր հա-
յերը քաղաքէն ու ջարդելու ընդ-
հանուր հրաման տրուած ըլլալը
լսուած էր: Ինչ պիտի ըլլար Իզմիրի
հայուն բազմը, քաղաքի հրամանը հո-
տալ պիտի գա՞ր, պիտի գործադրուէ՞ր:
Ահա՛ ամէն Իզմիրցի հայու մզմուսն-
ջը: Մտերիմներու կողմէ պաշտապան
հարցումներ կ'ըլլային: Բայց զօրա-
նակի հրամանատար Բէրթէվ փաշայի
հայերու հետ խիստ բարեկամական
յարաբերութիւն մշակող կենցաղագէտ
սպիտի մարդ մը: Նոյն հարցումները
կը կրկնուէին Իզմիրի և չընտանից
հրամանատար ձեռնով փաշայի, Բէր-
թէվ փաշայի հետեւորդ հայաւոր մը:
«Փաշա մենք ալ պիտի աքսորուինք,
Իզմիրցիներն ալ պիտի աքսորուինք»
երկու փաշաներն ալ «Անհոյ եղէք,
ձեզի համար բան չիկայ» կը պատա-
խանէին: և սակայն սարսափը հոգի-
ներու մէջ բոյն գրած էր: Նոյն հար-
ցումները կ'ուզուէին նաեւ կուսակալ
Բահմի պէշի որ՝ զինքը յատկանշող
սինիք քմծիծաղով՝ երեւին: Ո՛հ,
անհոյ եղէք — կ'ըսէր, երեւին ալ —
Այո՛, ամէնքդ ալ տուանց բացատու-
թեան պիտի աքսորուէ՞ք — կը պատա-
խանէր Իզմիրցիին այս անտուղի վի-
ճակին մէջն էր: Միմիայն միշտ
ծանր, հեղհեղաւ աւելի ահաբեկիչ
լուրեր կը հասնէին՝ Պոլիսէն և Հայա-
քնակ գաւառներէն եղած աքսորներու
և ջարդերու մասին: Ամէն ոք իր և
իրեններուն կիսնքը կը մտածէր: Կու-
սակալ Բահմի պէշ՝ Առաջնորդ Տէր
Մատթէոս Արքեպիսկոպոս իր մօտ հրա-
ւիրելով՝ խափա կը յանձնարարէր որ
հայերը հանգարտ կենան, մէջներէն
ո՛րեւ իլլաւում հանող չըլլայ, որով-
հետեւ այն տան ինք չէր կրնար
չարիքին տալէն տանել: Կուսակալը
բեւ կ'ուզէր որ՝ եթէ հայերը բան
մը ընեն՝ ամենքն ալ կ'աքսորուին:
Առաջնորդը իր կիրակիօրեայ քարոզ-
ներուն մէջ մէկ կողմէ մինչեւ եր-
կնքները կը բարձրացնէր կուսակա-
լը՝ իրը հախախտանական պարզ և մը
որ պիտի պահէ պահանջ Իզմիրի
հայերը, և միւս կողմէ թախանձագին
կը խնդրէր ժողովուրդէն որ ծայր
տախճան զգոյշ կենան, ոչ խոքով
և ոչ գործքով չընեն որեւ բան որ
կարենայ կատարած արթնցնել և աք-
սորի ու ջարդի պատրուակ ընծիել:

Ա
ԵԱՖԹԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ
Անձկալի սպասումի և սոսկումի
օրերը կ'անցնէին այսպէս՝ երբ երեկոյ
մը 1915 հոկտ. 2. ժամը 8 - 9 ի մի-
ջոցները, Առաջնորդական հաշուակալ
Կարապետ Լ.Ֆ. Առաջնորդ Արքեպի-

նին կը յանձնէ խորհրդաւոր նամակ
մը զոր գտած էր իր սենեակի արտա-
քին պատուհանին տուչի: Նամակը
Առաջնորդ Ս. ի ուղղուած էր, հասցէն
Ֆրանսիայէն գրուած: Առաջնորդը կը
բանայ նամակը ուր ամբողջութեամբ
Ֆրանսիայէն գրուած էր ստորագրու-
թիւնն էր Comité du salut national
Ազգային պաշտպանութեան քեղափո-
խական ընկերակազմականներու խորհր-
դանալով (խաչածի բաղուկի տակո-
րէն մէջտեղը գտնի) կ'ըսուած: Պա-
րուսիականութիւնն էր:

«Թալար, Էնվեր, Տօֆ, Նազըլ
քարարոս հեղինակ երկիրը վայրենի
Դեմաքրատիկ ժախեղով՝ զայն կործա-
նումի եզր հասցուցին: Ասոնք իրենց
արքանականներով իրենց գրպանները
շեցնել միայն կը ևային, ապիւն ծո-
ղովնորդը անօրի սասկեր է, որոնք
հոգը կուսակալ Բահմի ալ անոնց
ընկերն է. ամենքն ալ պէտք է սասկե-
ցնել՝ փրկելու համար երկիրը: Արդե՛ն
չաւ ոչ է: Ազգային պաշտպանութեան
փոխիւ մը կազմած ենք, ևս պատա-
ստօրիները տեսնելու վրայ ենք: Բանի
մը օրեւ այնպիսի յեղափոխութիւն
մը պիտի պայքեցնենք որուն նմանը
աշխարհի չի տեսնու: Էնվերի, Թալարի,
Նազըլի, Բահմիի ևս ասոնց նմանե-
րուն սասկեղով միայն կրնայ ազատի
այս երկիրը: Մեր այս որոշումը Ձեր
Արքեպիսկոպոս կը տեղեկացնենք ի զի-
տարիւն: Հաս մըն ալ Յունաց մե-
տապոյիսին դրկած ենք:

Տրուած ըլլալով հայոց հոգեկան
վիճակը, դիւրաւ կարելի է երեւակա-
լի Առաջնորդ Ս. ի այլալուծմը՝ այս օր-
քան խորհրդաւոր նշանքն ալ փառ-
գուստ նամակը կարգապահ տեսնու Ո՛վ
կրնար ըլլալ հեղինակը: Արդե՛ք հայ
կա՞ր գործին մէջ: Առաջնորդ Ս. ը գի-
շերով նազարէթ էֆ. Ներ Էստանը կը
հրաւիրէ խորհրդակցութեան. հետեւեալ
առաւօտ ալ կանուս Ալան և Մօ-
րուքեան Էֆ.ներու հետ կը խորհրդակ-
ցի: Միմիայն թիւում սա եղբայրացու-
թեան կը յանգին որ հայու գործ չի
կրնար ըլլալ այդ նամակը, անկարելի
ըլլալով երեւակայի հայ մը որ գծու-
խային մատչութիւնը ունենայ ա-
սանկ ամենապատկաւոր խաղ մը
խաղալու՝ ասանկ ամենափափուկ ա-
տեն մը: Թեւեւ ինչնամական արարք մը
ըլլալ Իզմիրի հայերն ալ աքսորել տա-
լու և անոնց հարստութիւնները կու-
ղապելու նպատակաւ: Արիւ ծանօթ
ազգայնականներու հետ խորհրդակցելով՝
միմիայնութեամբ կ'որոշուի որ Առաջ-
նորդ Ս. ը անձամբ կուսակալին յան-
ձնէ այդ խորհրդաւոր նամակը, այս
կերպով ցոյց տուած ըլլալու համար
թէ հանդէպ կառավարութեան ան-
կեղծութիւն և թէ՛ հայերու կողմէ
եղած չըլլալու մասին կատարեալ վստ-
աստութիւն: Կուսակալ Բահմի պէշ
նամակը տեսնելով՝ կը յայտնէ թէ
լուր ունէր պարուստութիւնէն, որով-
հետեւ Յունաց մէտապոյիստարանը գը-
կուտն ալ յանձնած էին իրեն և թէ
զիշերանց զանազան տեղեր պատերու
վրայ ալ փակցուցեր էին: Կուսակալը
կատակաւորաւ լրջութեամբ կ'ըսէ որ
սա հայու գործ է, որովհետեւ յեղա-
փոխական, ընկերակազմական ևայն,
ստանի բաներ հայերէն կ'ընեն: Ա-
ռաջնորդը իր բոլոր համալուծով կը

պիղծ օր իզմիրի ամբողջ հայութիւնը այս կերպով վառագիտակ դնել հրէքէն թիւն պիտի ըլլար, հետեւորդ վաշտիւն մը իսկ մտքէն չի կրնար անցնել թէ առանկ հայ մը կրնայ գտնուիլ «Է՛ն, պիտի տեսնէ՞ք» էր պատասխանէ կուտակաւ միշտ իր հեղեղա քմծիծաղով:

ԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՆԵՐԱԹՂԹԵՐ

Թուրքիոյ համաշխարհային պատերազմին մասնակցելէ առաջ, քաղաքական կարեւոր անցում դարձից մասին, հեռեկալ շահեկան վաւերացումներն «Եւրոպայի» թերթը քննարկելով կը ներկայացնէ:

Այդ պաշտօնական թղթակցութիւնները պատճեններն են այն հեռագիրներուն, որոնք վախճանուած են, ընդմէջ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին, Պարսկ Անգլ. դեսպանին, Լոնտոնի թուրք դեսպանին և այլ պաշտօնական անձնաւորութիւնաց:

ԱՐԴ ԷՏՈՒՄՍ ԿՐԷՅ ԱՌ ՊՈՒՐՈՆ

4 Օգոստոս 1914 (Արտաքին գործոց նախարարութիւն) — (Օգոստոս 3 ի ձեր հեռագրին պատասխան է) — Այս օրուան առաջնային պահանջն, մեր կարեւոր պէտքերուն համար, անհրաժեշտ նկատուած մարտանուկներուն, Անգլիական կառավարութեան կողմէ վար գրութիւն, վստահ եմ առաջարկութեան առաջարկ չպիտի ըլլայ Օսմ. կառ. կողմէ: Այս մասին Օսմ. պետութեան կրեւիք միտանալով, իրենց կարեւորութեան առաջնային համեմատ հաստատուելու անկեղծօրէն նկատուելով թեանը յանձնեցէք կարգադրութեան:

ԱՐԴ ԷՏՈՒՄՍ ԿՐԷՅ ԱՌ ՊՈՒՐՈՆ (Արտաքին գործոց նախարարութիւն) — 4 Օգոստոս 1914 — Օսմ. կառավարութիւնը եթէ չկարգ մնայ և եւրոպայի մէջ տեսական խաղաղութիւն մը տիրէ, և որ և է անհրաժեշտ գէպեր չպատահին Անգլիական կառավարութիւնը տեղափոխուած իրաւական շրջանակին մէջ որ և է վախճանութիւն չպիտի ներմուծէ:

Այս հանգանակները արտաբերուած պատճառը այն է որ իբրեւ թէ Անգլիա եզրափակուած թուրքական մատուցութիւն ունեցած ըլլալ, ինչպէս կ'անգլիականը չըլլած տարածաշրջանութիւններէն: Այս տարածաշրջանութեան ճիշտ չըլլալը և Անգլիա որ և է կիրպով թուրքիոյ միտա չհասցնելու մտադրած ըլլալ, ինչպէս նաեւ, կարգութեան անվստիստ մնալը կրնաք յայտարարել Օսմ. կառավարութեան:

Մ. ՊՈՒՐՈՆ ԱՌ ԱՐԴ ԷՏ. ԿՐԷՅ

Կ. Պոլիս, 9 Օգոստոս 1914. — Այստեղ վերջերս, Անգլիոյ հաւանքին կողմ ու խիստ յայտարարութիւն մը պաշտօնապէս հրատարակուեցաւ: Այս յայտարարութիւնը Օսմ. պետութեան պատկանող մարտանուկներուն Անգլ. կառավարութեան կողմէ գրուման վրայ կ'իյնար: Եզրափակուած ինծի յայտանց թէ՛ պետութիւնն այս հրատարակութիւնը բրած է մեղմելու համար թուրք ժողովուրդին զայրոյթը, որ մեծաքանակ գումարներով մասնակցած է նաւերու շինութեան, հետեւաբար կարեւորութիւն տրուելիք բան է:

Հատարակաց կարծիքը օրըստօրէ յազուած կերպարանք մը կ'աւելնէ: Թշնամութեանց գաղաղութեան անմիջապէս յետոյ Անգլիոյ կողմէ այս նաւերը վերադարձնելու համար ըլլալիք յայտարարութիւնը, կարծեմ, մտքերը պիտի հանգարեցնէ:

Կարգադրութեան պատերազմին շահանակցելով Աւստրիոյ և Գերմանիոյ շահանակու համար, իր բոլոր կարողութեամբը աշխատելու հաստատ ապահովութիւնը ստացայ:

ԳԵՂԵՍԻԿ ԺԵՍՔ ՄԸ

Արիւմարաւի մէջ Եւրոպ. Այմէն գեղեցիկ յօդուած մը նուիրած էր առաջադրութեան տարածուած կամարաւի մասին:

Իր կողմը, արտէն ըզխած աղաղակը, ախար այլ յագիշ նկարագրող ուղերձը, հաւ իզմիրի մէջ արձագանգը գտաւ: Նոյնքան զգուշան սիրտ մը, որ մօտէն շատ լուսնայնացած էր կամարաւի վրա և որոշ աղաղակին վրայ հիացող մը եղած էր. օգտակար ըլլալու միակ ներպատակով, գործնական գեղեցիկ մէջ մը կ'ուսնեցայ: Պիտի վախճանէնք արտաքին գործոց արտաքին գեղեցիկ պատկերով զարդարուած հոգեւորութեանց և ջանք չկնայուէր զինք իր նախկին աշխատին, զուարթութեան և արտաքին վերադարձնելու:

Յետագայ նամակը բաւական արտաքին է և ուղղութեամբ Պարսկ. ծանօթ վաճառականներէն միտնէ:

Այդ գեղեցիկ մէջ Եւրոպ. հեղինակը կ'իմաստաւոր օր իր անանն չյայտնուի մասնաւոր վաճառականութեամբ մը: Ահաւորակ այդ նամակն որ իր պարզութեան մէջ բաւականէն աւելի պերճաւոր է:

Մեծագործ Տիւրք,

«Արիւմարաւի 18 (1883) թուոյն մէջ արտէն մեծ յազումով կարգացինք Տիւրք Եւրոպ. — Արմէնի գեղեցիկ մէկ գրութիւնը մեր ամենա սիրելի կամարաւի վրայ կ'իյնայ և փիլիքաւ կան վիճակը ներկայացնող վարդապետան յանգին և բարձր կարգութիւնները մօտէն գնահատած ըլլալ: Նուս վստահ ենք որ անոր կարեւոր անգործանալի պիտի ըլլայ և բոլորն զով հայութիւնը պիտի զրկուի անոր շնորհաբերիկ տաղանդէն:

Հաշտուած երաժշտական ու հեղինակը իր նախկին ինքնութեանը մէջ վերադառնելու բուռն փափաքով մեր և վարդապետին հիշատակներէն մէկուն արտաբերած (80) օսմ. ոսկին զրկուած է ձեր հասցէին:

Կը խնդրենք որ այն գումարը ուղղակի նպատակին յատկացնել բարեհաճէք. միեւնոյն ժամանակ թէ Տիւրք Եւրոպ. — Արմէնի և թէ Եւրոպ. Պարսկ. հիւանդանոցի անօրինութիւնը վարդապետին վիճակին վրայ մօտաւորան տեղեկութիւններ աւելնելով մեզ հաղորդելու շնորհն ընէք: Եթէ գրուման ձեռնառուութեամբ կարելի պիտի ըլլայ անոր կատարելով տարաբնույթ պարտաւոր ենք արտաբերել գումար մը իր անգույնական տաղանդը ծանցող իզմիրցի աղաղակներէ: Աստուծոյ թիւ մը կը կարգեն և տարակուս չունինք որ մեր զիմեմները շատ արգիւնաբեր պիտի ըլլան:

Մնամք յարգանքով իզմիր, 17 Դեկտ. 1918 * *

Ազգային Անցումը

Ի լրոյ կ'իմանանք որ Տարագրելոյ ի նպատակ ունեցած հանգանակութիւնը շատ նպատակաւոր պայմաններու մէջ սկսած է և մեծ արգիւնքներ տալու յոյսեր կ'իյնանէ շնորհիւ իզմիրցւոյ առատաձեռնութեան և զիմարտութեան:

— Նպատակաւոր Գնահատուածը հրատարակուելու շնորհակալութիւնները կ'իյնանէ հանգերձաւաք Տիւրքիներուն և Օրիորդներուն, որոնք իրենց անձնուէր ջանքերուն շնորհիւ այնքան արգիւնաւորապէս օժանդակեցին տարագրուելուն: Այս առթիւ իր ջանքերով շնորհակալութիւններն ևս կ'իյնանէ իզմիրի ժողովուրդէն, որ այնքան եռանդ ու խանդ գրաւ իր հանգերձեցիկ նուիրատուութիւններով:

— Ասկից առաջ քանի մը հակերձ տողերով յիշատակած էինք Ամերիկեան աղջկանց վարժարանին մէջ

տարբուած նուագահանդեր, որ Օր. Մ. Սարգսիսեանի ջանքերուն շնորհիւ կազմակերպուած էր. այսօր Նպատակաւոր Գնահատուածը իր հրապարակաւ շնորհակալութիւնները կը յայտնէ Սթ. Օրիորդին, որով առաջած է 101 ոսկիի գոյացած հասցիքը: Այս առթիւ շնորհակալութիւն Օր. Այմէնի փափագներն ուղեւ կարգաւ կերպով վիճակահանութեան հասցիքի գումարին 51 ոսկին առաջած է Տիւրք Յովհ. Քրիստիանի ձեռամբ առաջած է նաեւ Գորտէլիօի հանգերձաւաք յանձնածողով 47.95 ոսկի: Հայոց թաղի հանգերձաւաք տիկիններէ 16.92½ ոսկի: Իսկ վերան հարուստեղէնի առաջած է շնորհակալութեամբ հետեւել գրուման նուէրները: Ունի՝ ձեռամբ Գ. Պարսկ. ձեռնի 10, Գ. Պարսկ. ձեռնի 5, Տիւրքի Գ. Եսայեան 25, Օր. Լ. Ա. Պերկումաւեան 30, Բ. Սարգսի 10, Խ. Եփրեմ 2, Ե. Տօքթ. Կոստանդ 10, Մ. Տ. Չիլիւնի 5, Փոքրիկ Սահակ և Վարդուհի Մ. Աւետիքեանէ իրենց գնահատուած կրնային 7.25 ոսկի:

— Գորտէլիօի Ազգապատկան մարմինը առաջած է շնորհակալութեամբ Տ. Յ. Արքայապետին, իր աղջկան մահուան քառասունքին առթիւ 100 հաց:

— Անցեալ օրուան թիւով ծանուցած էինք թէ Պէլլուս մեկնելու ուղղ հայերն կրնան զիմել առաջադրարն և արձանագրուել, բայց մեզի տրուած տեղեկութեան մէջ մոտցած է ծանրանալ մա կարեւոր պարագային վրայ:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԵՆՈՒԳԻՐՆԵՐ

Իշխան Ստեփաննոսն տեւ յիշակալ մը ունեցած է վէճիկէն ի հետ և երկարօրէն բանակցած է յոյն նախարարապետին հետ: Ապա նոյնքան երկար տեսակցութիւն մըն ալ ունեցած է Քլեմանտի հետ: Իշխանը չափազանց զոհ մնացած է իր բրած զիմեմներն արգիւնքէն:

— Մէլլուսի տօնին առթիւ պաշտօնական ընդունելութիւն կը տրուէ յոյն մէջ: Թեղանթի հարստաներ արձակուած և համաձայնական նաւերն զրօշկապարգուած են:

— Միւլէլ Քարտիկ կոմսը Հոնգար. հանրապետութեան նախագահ անունուած է:

— Սրբէս. կրէյ յայտարարած է Լոնտոնեան խմբագրի մը որ Անգլիա ինչ ինչ առաւելութիւններ պիտի շնորհէ թուրքիոյ Օսմ. կառավարութիւնը, աւելցուցած է նախկին նախարարը, Կեղեցական տէրութեանց ամենէ նպատակաւոր պիտի ըլլայ:

— Կը կարծուի թէ աղաւթական կուտակութեան պէտք Տաւատ Ֆէրիտ փաշան պիտի ըլլայ:

— Յիսուսի չափ երեւոյթանալիք ամեն վարկեան կը հաւաքուին իթթիհա տական Հալիլ պէլի մօտ:

— Մասնաւոր լուրերու համաձայն փախտական փաշաներն Սրբի կ'աւանդին: Բարիկ քաղաքապետարանին մէջ ի պատիւ Մ. Ռեյսի տրուած հաց-կերպի միջոցին արտաքին գործոց նախարար Մ. Բիշօն՝ Ամերիկայի նախագահին ուղղած է ոգևորեալ ձեռնար:

— Մայրաքաղաքի թուրք լիւրերն կ'ըրեն թէ Հեղինական նաւերը մօտեցաւ պիտի մեկնին:

— Ամերիկեան այն բոլոր մարտանաւերը որոնք կարողանան ջուրերը կ'գտնուին, անմիջապէս պիտի գտնան իրենց նաւահանգիստները խալախերու:

— Իզմիրի մէջ կ'աւելնէ մը ծագած է ընդմէջ Հեղին և Խալաքի նաւալներու:

— Պոլիս կ'ապաստուի ընթերցող բնակաւորութեան Ամերիկեան նաւերու:

— Լիման փաշա այնքան աճապարանք մեկնած է Պոլսէն, որ նոյն իսկ չէ կրցած իր աղջիկները տեսնել:

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլիս, 19 Դեկտեմբ. 1918

Նուպար փաշայի Հայ աղգին կողմէ կը շնորհակալութիւններուն ի պատասխանի, Մ. Պալլուր բրած է թէ՛ Հայերը կրնան վստահ ըլլալ իրենց ապագային վրայ: Կովկասի և Հայկական հանգանակներու մէջ եղած ընդհանրաբար մասին ձրանաւ. երեւոյթ. ժողովէն երեւ. փոխան մը՝ տեղեկացուցած է Արտաքին Գործոց նախարարին թէ՛ հարցապնդում մը պիտի ընէ: — Կիւլիկի մասին Բ. Դրան կողմէ կը քաղաքական զիմեմին Անգլիա տակաւին չէ պատասխանած: — Նախարար Զարի հօրեղբայրը՝ Նիքոլա Նիքոլայովիչ Ռուսիոյ զիմեմի պիտի ըլլայ: — Ձրանաւ Գերմանիայէ 340 միլիոն պատերազմ տուգանք պիտի պահանջէ: — Անգլիա՝ մօտեցաւ Պոլիս Հայկական վարժարան մը պիտի հաստատէ Հայ որբերու ճիշտ գոտաւորակութեան համար: — Դիւրանի նախկին կառավարիչ Յովհաննէս Գոյաւմէան փաշա իրեն Երեւան տակաւ անուանուելու մերմած է: — Կիսարացի Հայերը ժողով մը կ'ազմելով իրենց աղքատ հայրենակիցներուն օգնել սրտած են:

— Անաստուի երկաթուղիներու անօրէն Մ. Բիւնթէր հարկադրուած է Պոլսէն մեկնել: — Ներկայ Օսմ. դահլիճը իր գիրքը ամբողջովն եթէ յաջող թէլիք փաշա ընդհ. հաշտութեան ժողովին օսմ. Ա. պատուիրակ պիտի անուանուի: — Բորթուկայի Հանր. Նախագահը սպաննուած է:

Թէ՛ կրնան մեկնելու համար արձանաւորուիլ անոնք՝ որոնք Սերուպէմ չըլանակներէն, Պէլլուսէն, Աստուէն Գոմարեանէն, Այնթապէն, և այլ չըլանակներէն տարագրուածներն են: Այսպէս է Գոմարեանի նաւուն հրամանատարին հրահանգը:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՍԶԴ

Իզմիրի, Օսար սպարանաց անօրինութեան, մաքսի վաճառքներու պաշտօնակցական թաղէն է ֆի ժառանգութիւնէն, Պոլիս, Բիւրա, Գա. զանճի թաղ. Թաթար փողոց թիւ 2 տան մէջ բնակող Միհրան, Աւաքել և Զարեհ Էփ.ներու և մաքսային վարչութեան միջև պահանջի դատը կարգաւորուած համար զրկուած հրաւիրաւորներուն յիշակներուն ներկայացուցուած բնակարաններուն մէջ չգտնուելու և ուր ըլլալին անձանթ ըլլալով՝ առանց հաղորդելու վերադարձուելու պատճառաւ, թերթերու միջոցաւ աղգի ձեռով հաղորդուել մաքսային վարչութիւնէն աղերսաւորով պահանջուած է: Յիշեալ դատաւարութիւնը իզմիրի Հուգուրի վերաքննիչ Գառաւրանին մէջ 1919 Յունիւ. 20 ըջ. օր, երաւ. ժամը 2ին կ.հ. պիտի տեսնուի, յիշեալ օր և ժամուն ներկայ գտնուելու և կամ վաւերացեալ փոխանորդաւորով փոխանորդի մը զրկուելու, հաւանակ պարագային ի բացակայութեան վիճակ տրուելու կ'ազգարարուի:

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ
17 դեկտ. 1918 Իզմիր Թէմալ Կ. Կ. Կ. Կ.